բարձրանում էին ամբիոն և արտասանում ցասումով լի, կրքոտ ճառեր՝ ուղղված հայերի ու Դաշնակցութեան դէմ։ Ամբողջ պատասխանատուութիւնը, նրանց կարծիքով, ընկնում էր հայերի վրա, որոնք բռնի միջոցներով ձգտում էին ստեղծել «հայկական հողամաս»։ Հայկական զօրամասերը չեն ենթարկւում կենտրոնական իշխանութեան և փոխանակ ռազմաճակատ մեկնելու՝ կռւում են խաղաղ ազգաբնակութեան դէմ։ Երեւանի դէպքերի հեղինակները Դրօն, գնդ. Փիրումեանն ու մի շարք ուրիշ հայ զինուորականներն ու գործիչներն են։ Անհիմն է այն ամբաստանութիւնը, թէ մահմետականները փակում են ճանապարհը հայ զօրամասերի առջեւ և այլն և այլն։

Ի վերջոյ, Սէյմը ընդունեց մի բանաձեւ, որի հիմնական միտքն այն էր, թէ անմիջապէս պէտք է ձեռք առնուեն վճռական միջոցներ, որպէսզի զօրամասերը կարողանան առանց արգելքի անցնել դէպի սահմանագլուխ։ Սակայն, ի՞նչ արժէք ունէր նման բանաձեւը, երբ Անդրկովկասի իշխանութիւնը զուրկ էր ամենատարրական գործադիր միջոցներից։ Ուրիշ անդամների պէս, այս բանաձեւն էլ մնաց մեռած տառ, իսկ կեանքը գնաց իր ճանապարհով։ Մահմետական շրջանները շարունակեցին յուզել և ըմբոստանալ՝ նպաստելով թիւրքական ռազմական ծրագիրներին։ Հաշտարար պատւիրակութիւնները ոչ մի օգուտ չէին տալիս, բացի աւելորդ զոհեր պատճառելուց։ Թիւրքերի մօտ ուղարկւած խառն պատւիրակութիւններից մէկի մէջ սպանուեց Երեւանցի հասարակական գործիչ փաստաբան Լեւոն Մուշեղեանը։

Դրութիւնը ծանրանում էր և նրանով, որ նահանգը ապրում էր արտակարգ պարենաւորման տաղնապ։ Խանութների և պահեստների առջև կանգնած երկար «պոչեր»-ը յուզում էին ժողովրդին, խռովում նրա միտքը։ Մարդիկ դեռ սովոր չէին մեծ զրկանքների և պահանջում էին հաց, նաւթ, շաքար...

Մարտ 12-ին նահանգային կոմիսար Ս. Թորոսեանը հեռագրում էր Թիֆլիս. «Պարենաւորման հարցը Երեւանի նահանգում ահաւոր բնոյթ է ստացել. Երեւանում հացի բաշխումը հասցւած է անտանելի փոքր չափի։ Ո՛չ մի պաշար չկայ։ Նոր-Բայազէտ, Նախիջեւան, Օրդուբաթ քաղաքները մնացել են առանց հացի, նաւթի, շաքարի և առաջին անհրաժեշտութեան այլ կարգի նիւթերի, իսկ Նախիջեւանի և Նոր-Բայազէտի գաւառները գտնւում են սոված խռովութիւնների ու բռնութիւնների նախօրեակին»։

Եւ խռովութիւններն ու բռնութիւնները չուշացան։ Այստեղ ու այնտեղ սկսան կատարւել յարձակումներ պետական պահեստների և մասնաւոր խանութների ու հացի փուռերի վրա։ Դրութիւնը դառնում էր սպառնական։ Անհրաժեշտ էր ուժեղ և արագ գործող, վճռական ու միակամ իշխանութիւն։ Այդ իշխանութիւնը Արարատեան դաշտը ունեցաւ յանձին Արամի։

Այս պահանջի դիտակցութեամբ, Երեւանի ազգաբնակութիւնն ու զինուորականութիւնը, Էրզրումի անկման լուրի տպաւորութեան տակ, մի բազմամարդ ժողովում որոշեցին Արամին յայտարարել դիկտատոր և ամբողջ իշխանութիւնը կենտրոնացնել նրա ձեռքը։ «Մեր Հայրենիք» երգելով հազարաւոր բազմութիւնը շարժւեց դէպի Արամի բնակարանը և յուզիչ հան-